

конкурсів-захистів наукових робіт Малої академії Наук та у Всеукраїнських конкурсах. III етап конкурсу захисту 2019-2020 відбувся за допомогою дистанційних онлайн платформ, де учениця 10 класу Коробковій Марії отримала II місце у своїй секції. Результативність цієї моделі є дуже дієвою, особливо якщо врахувати специфіку окремих секцій та віддаленість навчального закладу від наукових центрів області та науковців.

Висновки. Таким чином, дослідницька діяльність за умов пандемії учнів може бути успішно організована, за умови готовності вчителя до організації такої форми роботи із здобувачами освіти. Поняття «науково-дослідницька діяльність» включає такі компоненти як потреба здобувача освіти в дослідницькій діяльності, відповідні знання в профільних напрямках та вміння застосувати ці знання при проведенні дослідження та. Ерудиція, нестандартне мислення, відповідальність, самостійність, рішучість – основні компетенції, які формуються у здобувачів освіти. Розвиток життєвої компетентності особистості залежить безпосередньо від вміння педагога творчо підходити до організації учнівської науково-дослідницької роботи.

Список використаних джерел

1. Ковбасенко Л. І. Методика діяльності в Малій академії наук України : метод. посіб. [текст]. Вид. 2-ге, випр. й допов. К. : Інформ. системи, 2008. 213с
2. Лиходєєва В. Г. Навчально-дослідницькі вміння та дослідницька діяльність учнів у психолого-педагогічній літературі [електронний ресурс] / В. Г. Лиходєєва. Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/dmpd/2007_27/_27/89-94%2027_2007.pdf
3. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання Прес, 2002.

УДК: 37.014.5: 069.12: [323.25+341.485]

Стасюк О. О.

кандидат історичних наук, генеральний директор
Національного музею Голодомору-геноциду
ORCID: <https://orcid.org/0000-002-9527-982X>

ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІНСТИТУТУ ДОСЛІДЖЕННЯ ГОЛОДОМОРУ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ ДЛЯ ПОШУКУ ОПТИМАЛЬНИХ ШЛЯХІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Анотація. Мета дослідження полягає у розкритті науково-освітнього потенціалу Інституту дослідження Голодомору Національного музею Голодомору-геноциду, зокрема підготовки, написанні, впровадженні в

освітній простір програми факультативного курсу «Голодомор 1932–1933 років як геноцид українського народу» для учнів 10–11 класів.

Ключові слова: *Інститут дослідження Голодомору, навчальна програма, факультативний курс.*

Сучасна національна освіта потребує подальших перетворень, актуалізує необхідність ґрунтовного вивчення української історії, залежить від високого професіоналізму педагогічних кадрів.

Результатом плідної наукової взаємодії науковців Інституту дослідження Голодомору, фахівців Національного музею Голодомору-геноциду та професорсько-викладацького складу історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка стала розробка програми факультативного курсу «Голодомор 1932–1933 років як геноцид українського народу». Програма розрахована на здобувачів середньої освіти 10–11 класів. Завдяки ініціативі директорки Інституту, докторки історичних наук Світлани Маркової, основні положення курсу отримали апробацію. Протягом навчального року на базі гімназії № 1 імені Володимира Красицького м. Хмельницького та Хмельницькому торговельно-економічному коледжі КНТЕУ працювали спеціалізовані історичні гуртки з вивчення Голодомору-геноциду.

Програма факультативного курсу логічно доповнює курс історії України в закладах загальної середньої освіти, значно поглиблюючи відповідні знання, розвиваючи уміння й компетентності, формуючи громадянську відповідальність і національну свідомість, патріотизм, орієнтацію на активну життєву позицію, відстоювання національних інтересів України і водночас на цивілізовану взаємодію зі світовим співтовариством учнівської молоді.

Програму факультативного **курсу** «Голодомор 1932–1933 років як геноцид українського народу» розроблено на підставі ключових документів, які визначають засади функціонування нової української школи, з урахуванням положень державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, відповідно до Закону України «Про Голодомор 1932–1933 років в Україні» від 28.11.2006 р. № 376-V, та Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» від 09.04.2015 р., № 317-VIII.

Мета курсу – сприяти формуванню в учнів/учениць загальнолюдських та національно-державних цінностей, громадянської відповідальності за ухвалення і реалізацію рішень; виховання відчуття належності до власної країни, її історичних, політичних і культурних цінностей; нетерпимості до порушення прав людини та застосування насильства для розв'язання суспільних питань; активізації бажання брати активну участь у розбудові громадянського суспільства та Української держави.

Головне призначення курсу – утвердження в історичній свідомості учнів/учениць добре аргументованих стійких уявлень про Голодомор 1932–1933 рр. як геноцид.

Автори програми запропонували теми, присвячені аналізу вчинення та наслідків масових штучних голодів 1921–1923 рр. та 1946–1947 рр.; формам опору українців; аналізу моделей поведінки організаторів, виконавців і співучасників злочину проти української нації; реакції світової спільноти на Голодомор 1932–1933 рр. та здійснено правову оцінку Голодомору-геноциду.

Курс побудований за проблемно-хронологічним принципом. Змістові блоки підводять учнів/учениць до розуміння того, що Голодомор 1932–1933 рр. слід розглядати не тільки як породження сталінського режиму, а й у зв'язку з попередніми російськими стратегіями розмивання української ідентичності. Відтак у 1932–1933 рр. комуністичний тоталітарний режим вдався до злочину геноциду українців, вістря якого було спрямоване саме на тих українців, які проживали в селах, і були носіями цінностей традиційної української культури.

Курс опирається на знання, здобуті учнями на уроках історії у 7–9 класах, сприяє повторенню, фактично підсумовує розуміння перебігу української історії новітнього періоду, характеру українсько-російських взаємин. Курс спрямовує учнів на використання системного підходу до будь-якої історичної та життєвої проблеми, пошук відповідей через застосування критичного мислення, аналіз причинно-наслідкових зв'язків.

Учням складно повністю усвідомити масштаби трагедії, оскільки вчителю не бажано читати їм концептуальні доповіді, демонструвати кінохроніку чи вимагати від них відтворення статистики. Під час занять має формуватися чітке розуміння причин і наслідків вчинення Голодомору-геноциду. Вчитель має акцентувати увагу на ключових аспектах, а саме: під час цього злочину в людей насильно відібрали їжу, продуктові запаси; совєцька влада під час і після Голодомору замовчувала Голодомор та заперечувала факти загибелі мільйонів українців; Голодомор 1932–1933 рр. був навмисно спланованим комуністичним тоталітарним режимом з метою винищення українців шляхом голоду, депортацій, розстрілів, знищення інтелігенції, Церкви, культури тощо. Голодомор 1932–1933 рр. був геноцидом української нації. На цьому етапі найкраще інформація закріплюється під час виконання певних символічних дій, як у випадку з «Квіткою-незабудкою», «Свічкою пам'яті», «Мелодією Скорика», тематичними днями тощо.

Для учнів 10–11 класів можна активно використовувати теоретичний дискурс на предметній та міжпредметній основі, що покликаний навчити орієнтуватися в історії, визначати близькі й далекі каузальні зв'язки подій Голодомору, аналізувати соціальне буття в конкретно-історичних умовах 1920–1930-х рр., виявляти в цьому тяглість і зміни; навчити орієнтуватися в історичному просторі подій, пов'язаних із Голодомором, бачити зв'язки між

природним середовищем, культурним простором, рівнем розвитку суспільства і господарства; уміння працювати з історичними джерелами, інтерпретувати їхній зміст, визначати автентичність, критично аналізувати підходи різних авторів до джерел; уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, котрі стосуються Голодомору, ставити запитання та шукати на них відповіді, розуміти, що є різні інтерпретації цих подій та вміти їх порівнювати; навчити умінню давати оцінку Голодомору й окупаційній політиці, яка призвела до нього, знати та оцінювати причетних до неї постатей і груп людей відповідного періоду.

Отже, тема Голодомору 1932–1933 рр. в Україні досі залишається однією з найактуальніших історичних проблем, що потребує вирішення не лише в науково-теоретичній, але й у прикладній площині, зокрема у сфері освітньої політики.

УДК: 378. 064: 004

Федунишин Л. Л.

кандидат історичних наук, викладач

ВСП «Бурштинський енергетичний фаховий коледж Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу», м. Бурштин

ОСОБЛИВОСТІ ОНЛАЙН ВЗАЄМОДІЇ ЗІ СТУДЕНТАМИ

***Анотація.** Автором у статті розглянуто особливості онлайн взаємодії зі студентами, висвітлено базові закони комунікації у віртуальному просторі. Розкрито методичні основи використання інтерактивних технологій при викладанні предметів і дисциплін соціально-гуманітарного циклу. Наголошено на активізації та мотивації пізнавальної діяльності студентів при встановленні комунікаційних зв'язків з метою розвитку навичок та формування компетентностей у здобувачів освіти.*

***Ключові слова:** мотивація, онлайн взаємодія, закони комунікації, інтерактивні методики, навички та компетентності.*

Процеси глобалізації, інформаційного, високотехнологічного розвитку висувають нові вимоги до освіти. Знання сьогодні набувають владних якостей. Важливо, щоб сучасна молода людина була високоосвіченою, прогресивною, мала розвинуті компетентності й всі необхідні для повноцінного життя знання, та вміла їх застосовувати в реаліях життя і праці.

Все більш актуальним завданням для кожного закладу освіти стає створення сприятливого освітнього середовища для розвитку компетентностей, навчання і виховання молоді особистості, здатної до самореалізації та самоосвіти впродовж життя. Освічена молодь, зокрема